

Strategisk forsknings- och innovationsagenda Sverige som internationellt centrum för life science (SILS)¹

Vad betyder SILS-agendan för dig?

Du som **företagare** får bättre tillgång till forskningsresurser och når snabbare ut på den globala marknaden.

Du som **investerare** får möjlighet att investera i kvalitetssäkrade produktkoncept med stora möjligheter att nå framgång.

Du som **forskare** får tillgång till forskningsmiljöer och infrastruktur av världsklass.

Du som **hälso- och sjukvårdspersonal** får en aktiv roll i kunskaps- och innovationssystemet och kommer att bidra till nya behandlingsmetoder.

Du som **patient** får bättre, säkrare och snabbare behandling.

Inledning

SILS-agendan pekar ut fem insatsområden som särskilt viktiga för önskad utveckling för svensk life science:

- Ett nationellt råd,
- En struktur för hur bra arbetssätt kan spridas eller samordnas nationellt,
- Tillgängliggjord infrastruktur för forskning och utveckling
- Ett koordinerat och standardiserat arbetet med kliniska studier.
- Nya finansieringslösningar

Insatsområdena konkretiseras i dels projekt med start under hösten 2013 som drivs av partnerskapet från Sveriges starka life science-regioner, dels framtagande av ett s.k. SIO-program.

Utgångsläget och önskad utveckling

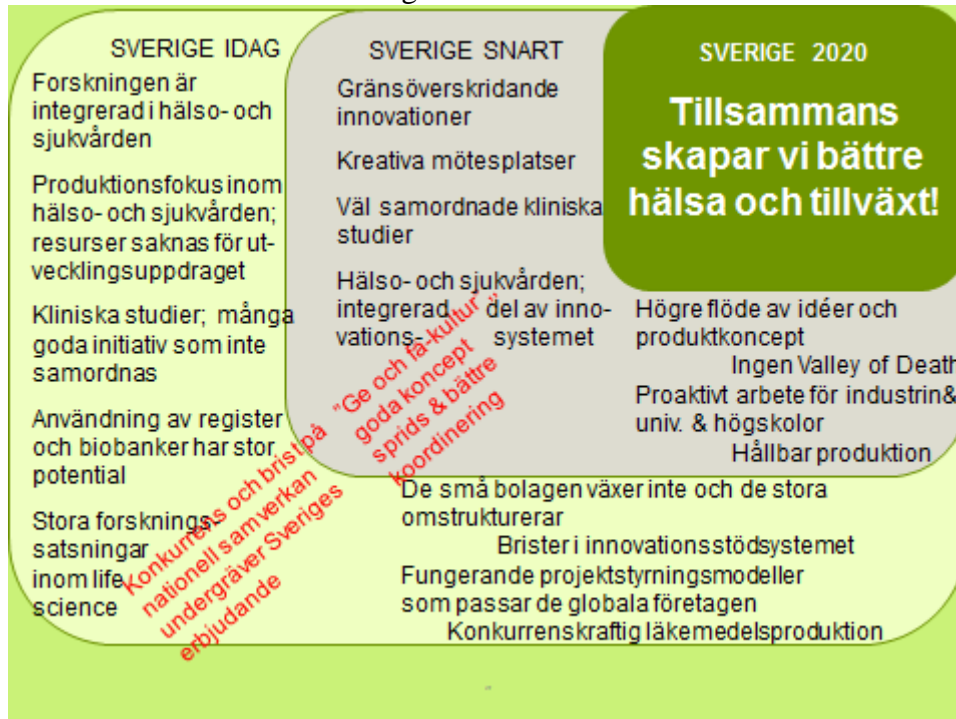
Life science-sektorn är med sitt höga förädlingsvärde viktig för Sverige och står idag för en femtedel av exportintäkterna. Industrin genomgår en snabb struktumställning och ett proaktivt arbete är nödvändigt för att ta tillvara på de nya möjligheter som uppstår och på så sätt möta den ökande globala konkurrensen. Sverige har ett bra utgångsläge med tanke på de stora resurser som satsats på framför allt forskning inom området i de senaste två forsknings- och innovationspolitiska propositionerna. Dessa investeringar behöver förvaltas för att ge resultat i form av innovationer och tillväxt. Sektorn har också goda förutsättningar att bidra till gränsöverskridande innovationer då den visat sig snabbt kunna ta till sig tekniker från andra sektorer. Med ett starkt näringsliv inom life science kan vi möta en av de mest framträdande samhällsutmaningarna som vi delar med övriga världen, nämligen hälsa.

Utgångspunkten för SILS var en gemensam ansats från systemaktörerna i Linköping/Norrköping, Skåne, Stockholm-Mälardalen, Umeå och Västra Götaland för att hitta gemensamma lösningar till utmaningarna inom life sciencesektorn. Det fanns en bred samsyn om att en gemensam attityd som bygger på ”ge och få” är det som kan stärka sektorn

¹ SILS omfattar medicinsk teknik och diagnostik, biotekniska verktyg, läkemedelsutveckling och delar av hälso- och sjukvården.

såväl regionalt som nationellt. Denna ”kultursyn” har varit en bärande tanke i arbetet och valet av insatser och åtgärder har stämts av mot hur dessa aktiviteter kan bidra till att underlätta en samverkande nationell arena för life science.

Sveriges stora möjlighet på den globala arenan är att vi använder våra unika kompetenser och resurser och samtidigt nyttjar fördelen av vår relativa litenhet. Det kan vi göra genom att använda närhet och personliga kontakter för att kunna arbeta snabbt och målinriktat. Då blir vi relevanta och konkurrenskraftiga!

Bilden beskriver hur svensk life science behöver utvecklas. Nuläget kännetecknas av övervägande goda förutsättningar kopplade till forskningen och till hälso- och sjukvården. Näringslivet genomgår en omvandling där befintliga stödstrukturer inte tillgodser de nya behoven. Inom en nära framtid har förutsättningarna tagits tillvara och strukturförändringar skett, något som gett god utdelning för produktionen och för effektiviteten i innovationssystemet. Det är med en ”ge och få-kultur” som vi når det önskade läget till år 2020. De insatsområden som beskrivs nedan bidrar till utvecklingen.

Insatsområden

SILS föreslår en nationell struktur som bygger på en förbättrad dialog mellan regionerna och som stödjer mer avgränsade insatser.

Eftersom Sverige är en, för life science-sektorn, liten marknad finns ett mycket stort beroende av den globala marknaden. För att uppnå långsiktig tillväxt måste företag från mycket tidig fas kunna använda sin hemmaplan för att förbereda sig för den internationella marknaden.

a) Ett nationellt råd för life science

Sverige behöver ett nationellt strategiskt råd för life science som verkar för att styrkor och möjligheter tas tillvara.

Uppgifter

Rådets uppgifter är framför allt att identifiera och initiera nödvändiga insatser. Det handlar om att skapa goda kontakter med företags- och universitetsledningarna såväl nationellt som

internationellt, att vara remissinstans, att identifiera och agera på flaskhalsar, att identifiera styrkeområden och externa relationer.

I rådets arbete behöver tidigare erfarenheter från infrastruktursatsningar samt från företagsfusioner och -etableringar tas tillvara. Det är även viktigt att erfarenheter från samverkan och strukturomvandling i andra branscher används. Det ger sammantaget rådet goda möjligheter att agera proaktivt.

Ledarskapet och stödfunktionen

Rådet har ett systemiskt ledarskap och bygger därmed på tanken att den som agerar i systemet för life science är med och formar det. I rådet skapar man gemensamma mål för det som ska uppnås.

Rådet och dess ordförande ansvarar för att sondera och sätta igång insatser. Det ska framförallt vara sådana som bedöms snabba att genomföra och som ger mesta möjliga utväxling.

Till rådet knyts arbetsgrupper som processleder insatser. Rådet kan även utse ”champion” för ett särskilt område. Regionala partnerskap utgör noder för att såväl fånga upp som genomföra insatser.

Uppbyggnad

Rådet ska byggas upp successivt. För att forma det nationella rådet behöver politiker och andra beslutsfattare på såväl regional som nationell nivå involveras. Förankringen ska vara bred.

Ambitionen är att ett nationellt råd med full kapacitet ska finnas på plats senast år 2014.

b) Samordnat nyttjande av bra arbetssätt

Sverige behöver bättre kontaktytor mellan företag, universitet och högskolor och hälso- och sjukvården. Det handlar om att snabbt få ett väl fungerande nationellt ekosystem som tar tillvara på framgångsrika regionala initiativ och kopplar samman detta med nya tankar om hur öppna samarbeten med näringslivet kan tas tillvara. Det behövs brobyggare mellan olika delar av life science-systemet, men även mot andra sektorer för att stimulera gränsöverskridande innovation. Hälso- och sjukvården är en viktig komponent i systemet och behöver därför spela en central roll.

Genomförande

På ett övergripande plan handlar vägen framåt om effektivare verifiering som en viktig del av en snabbare innovationsprocess. Ledarskapet inom hälso- och sjukvården skapar interna drivkrafter som ger både universiteten och högskolorna samt näringslivet möjlighet att arbeta med patienter. Flera framgångsrika arbetssätt och modeller som stödjer detta finns såväl i Sverige som internationellt.

För att sprida eller samordnat nyttja väl fungerande arbetssätt och modeller behöver regionala och nationella plattformar identifieras som kan stödja ett sådant arbete.

c) Tillgängliggörande av nationell infrastruktur för forskning och utveckling

Sverige behöver bli bättre på att dra nytta av den forskningsinfrastruktur som finns och göra den tillgänglig för näringsliv och forskar. Det handlar om dels stora strategiska satsningar på anläggningar som SciLifeLab, ESS och MAX IV, dels olika data, register och biobanker. Ett

grundläggande behov är att även näringslivet får tydligare och enklare ingång till denna infrastruktur.

Genomförande

Arbetsätten och modellerna som behöver initieras sträcker sig från nya tekniska lösningar till övergripande policys. En policy för ett samlat nyttjande av forskningsinfrastruktur behöver tas fram som öppnar möjligheterna för gränsöverskridande innovation. Det handlar om att ställa tydligare krav på dem som disponerar forskningsinfrastruktur att kommunicera på vilket sätt infrastrukturen kan användas och skapa rutiner som garanterar access. I ett samlat nyttjande finns också att initiera samarbeten mellan hälso- och sjukvården, universitet och högskolor och näringslivet med hjälp av s.k. innovationsslussar och testbäddar. En grundläggande förutsättning är ICT-lösningar för att koppla ihop och få information mellan olika data, register- och biobankskällor där systemen ska kunna tala med varandra. Utvecklingen av register och biobanker ska möta framtidens behov.

d) Ett koordinerat och standardiserat arbetsätt för kliniska studier

Sverige behöver ett gemensamt nätverk och arbetsordning med en nationell ingång. Det garanterar likvärdig tillgång, avtal och leverans till företag med varierande behov. Arbetsättet har möjligheter att etableras på nordisk nivå. I utvecklingsarbetet ska hänsyn tas till att patienter i allt större utsträckning behandlas utanför sjukhusen och att administrationen och kunskapen kring kliniska prövningar behöver bli snabbare. Allt detta kan göra Sverige till ett attraktivt land för stora företags behov av klinisk forskning och kliniska prövningar, något som också gynnar de små.

Genomförande

Den helhetslösning som behövs omfattar att

- ✓ korta ledtider i alla steg,
- ✓ ta fram enhetliga formulär,
- ✓ utveckla ICT-lösningar som möjliggör en mer effektiv patientrekrytering och identifiering av relevanta patientgrupper,
- ✓ arbeta med kompetensuppbyggnad för personal,
- ✓ utveckla ICT-lösningar där register, biobanker och journalsystem kan kommunicera med varandra och där erfarenheter från gjorda satsningar i bild- och funktionsregistret tas tillvara,
- ✓ ta fram incitament och tydliga mandat för hälso- och sjukvården.

e) Nya finansieringslösningar

Sverige behöver nya finansieringslösningar för att i första hand överbrygga de tidiga forsknings- och utvecklingsfaserna där bristen på riskvilligt kapital är påtaglig (valley of death), något som drabbar många små och medelstora företag inom life science. Kännetecknande för life science-området är att utvecklingstiderna är extremt långa, risken är hög och att utvecklingsprocesserna är dyra, bland annat beroende på att de regulatoriska kraven är högt ställda och komplicerade. De långa utvecklingstiderna innebär att vägen till marknad och möjligheterna till egna försäljningsintäkter är lång. Allt detta ställer särskilda krav på finansieringsmodellerna.

Genomförande

Det som efterfrågas av bolagen, som även leder till att Sverige blir mer attraktivt för privat kapital är fler olika insatser. Det handlar om att det offentliga riskkapitalet behöver bli mer riskbenäget, men också att hitta lösningar där det privata och offentliga kapitalet delar risken.

En större långsiktighet är nödvändig med modeller som tillåter att kommersialiserbara projekt på universiteten och högskolorna kan drivas längre i projektform innan de bolagiseras. Med en breddad kompetens i bedömning av projekt hos såväl privat som offentligt kapital ges möjlighet att fånga upp kommersiellt intressanta gränsöverskridande initiativ.